

7. Churchill-klubbens betydning

Anholdelsen af Churchill-klubben fik ikke Katedralskolens elever til at gå ud og lave sabotage med det samme.

Efter krigen lavede rektoren på Aalborg Katedralskole en bog om skolen under besættelsen. Til bogen indsamlede han beretninger fra elever og lærere på skolen. Mange af disse beskrivelser findes stadig på Aalborg Katedralskole og en del af dem kan også findes i rektor Galsters bog (Aalborg Katedralskole under Besættelsen)

En elev fra skolen fortæller i sin beretning, at han beundrede Churchill-Klubbens handlinger. Men han syntes samtidig, at drengene var eventyrlystne og lidt barnlige.

En anden elev fortalte, at mange elever først var negative overfor Churchill-Klubben. De brød den disciplin og orden, som man var blevet opfordret til (fra kongen og regeringen). Eleven havde derfor været bange for, at Churchill-klubben ville skade landet. Men han mente samtidig, at holdningen til tyskerne ændrede sig efter fængslingen af drengene.

Rektor Galster var ikke i tvivl om Churchill-Klubbens betydning. Han mente, at drengene fra 4. mellem på Aalborg Katedralskole havde vist, at hjertet vandt over hjernen.

Dermed mente han, at modstanden mod tyskerne måske ikke var så klog. Men drengene fra Churchill-klubben havde alligevel fulgt deres hjerter og følelser og var gået imod tyskerne.

Man skal dog huske på, at rektoren skrev dette efter krigen. Rektor Galsters eget liv var blevet vævet tæt sammen med drengenes skæbne, fordi han fik skylden for deres sabotagehandling. Derfor var hans beskrivelser af Churchill-klubben præget af stolthed over de modige elever, da han fortalte historien efter krigen.

Rektor Galsters efterfølger ønskede, at alle lærere og elever rettede sig efter regeringens og tyskernes formaninger. Alligevel var der mange både elever og lærere på skolen, der efterhånden kom med i modstandsarbejdet:

Nogle var med til at skrive eller uddele forbudte aviser og blade, som var kritiske overfor Tyskland. Andre lavede forskellige former for sabotagearbejde om natten og kom søvnige i skolen om dagen. Der var også en del, der var med til at modtage våben, som blev kastet ned fra engelske fly.

I efteråret 1944 kom der igen en ny rektor og han prøvede at beskytte de mange modstandsfolk, der var på skolen. Han var også selv med i modstandsbevægelsen.

Man advarede eleverne ved at ringe ud til ekstra frikvarter, hvis det tyske hemmelige politi, Gestapo, dukkede op. Så kunne elever med dårlig samvittighed forsvinde i forvirringen.

Man låste døre op mellem klasselokalerne og til loftet, så elever kunne stikke af eller gemme sig.

Alle klasselister blev også fjernet fra skolen, så det blev mere besværligt for tyskerne at finde mistænkte elever.

Fængslingen af Churchill-klubben og rektors bortvisning fik altså stor betydning for elever og lærere på Katedralskolen.

Beskrivelse af hvordan det var at være elev på Aalborg Katedralskole under besættelsen.

(....)

Så kom maj 1942, da rektor fik orlov, og 6 af vore kammerater måtte gå i fængsel; da blev der sat en ny milepæl i skolens historie. Havde der været et begyndende sammenhold før, så tog det kolossalt til nu.

Lærerne havde før alle vist den såkaldte "korrekte" opførsel og ikke tålt et ord angående tyskerne, men nu blev det noget andet, en efter en (det tog et år inden den sidste lagde masken) viste de deres rette sindelag, - og ih hvor det lettede; nu blev historietimerne først levende for os - og som naturligt var, søgte vi nu i dansktimerne netop den litteratur, der havde direkte bud til os. Nu kunne vi få lov til at diskutere frit i timerne uden faren for at blive for aktuelle - vi kunne udveksle nyheder, og uden at få et svar som, "Jeg tåler ikke en sådan udtalelse", udtrykke vor glæde over fremgang hos de allierede osv.

Dette gælder dog især for de sidste to år, i denne tid blev flere og flere af os optaget af arbejde udenfor skolen, og de fleste lærere viste en meget stor forståelse overfor os. Det hændte f.eks., når en elev havde været under jorden og atter kom i skole, at læreren uden at spørge, hvilken sygdom eleven havde haft, spurgte, om han nu også var helt rask - og, om det ikke var bedre at blive et par dage endnu osv., så kunne enhver lægge i det, hvad han vilde. Skolen var pludselig blevet som et hjem for os, ja mange betragtede det som et fristed, fordi de der følte sig mere sikre end noget andet sted.

(...)

Det var en oplevelse at gå i Aalborg Katedralskole i de sidste år, det var med stolthed, at man sagde, man var elev der, og jeg tror, at den ånd, der har hersket på skolen i disse år, har været til lige så stor opmuntring for alle de, der af en eller anden grund ikke aktivt kunne tage del i kampen, som for de mange, der trods alt gik og frygtede for at blive arresterede. Jeg har tit hørt en udtalelse som denne: "Bare de nu ikke laver noget med skolen, hvis vi er flere, der bliver taget".

(...)

Tekst skrevet i sommeren 1945 af eleven, Bodil Olsen. hun var selv aktiv i modstandsbevægelsen (uddrag)

1. Med arbejde menes der her modstandsarbejde

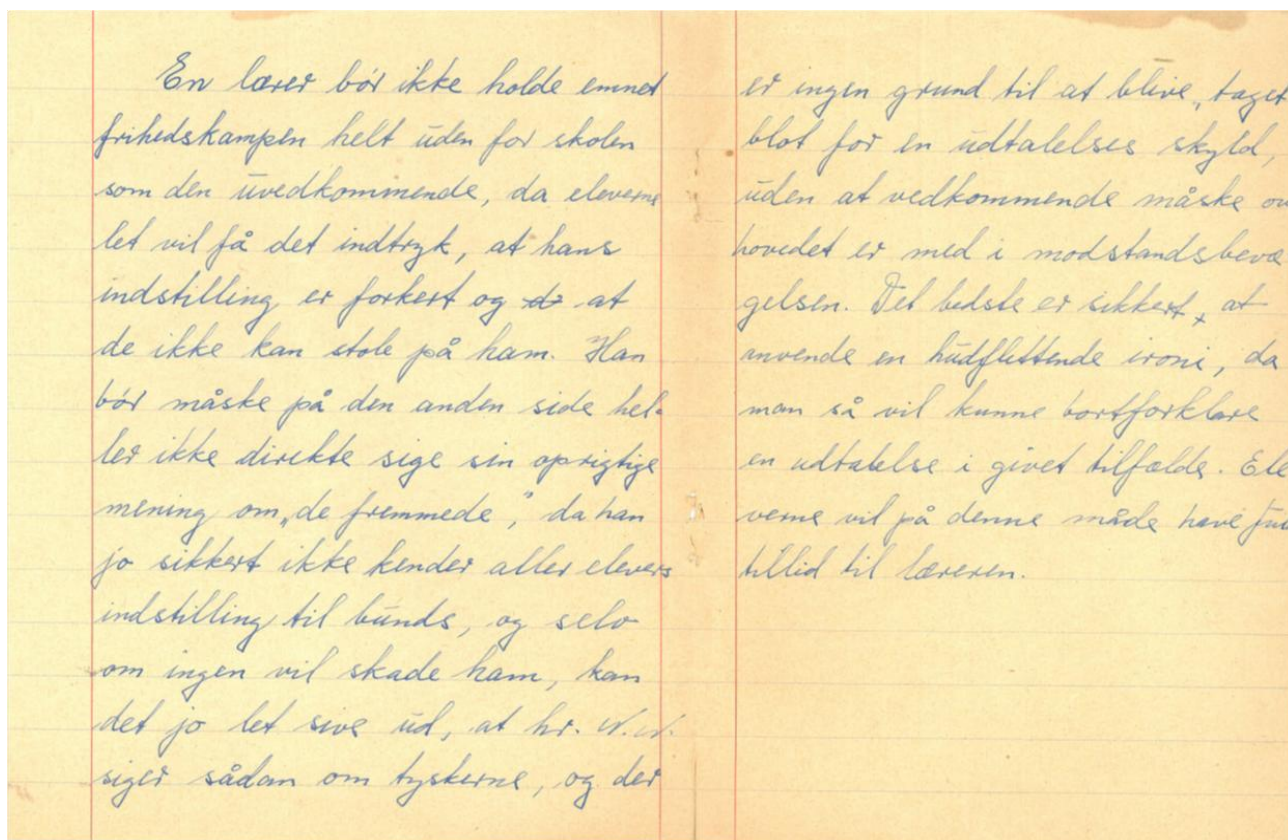
Churchill-klubbens og modstandsfolks betydning for Aalborg Katedralskole viser sig også i nogle besvarelser, som en lærer lod en klasse skrive efter krigen. De skulle svare på spørgsmålet: "Hvorledes bør en lærer forholde sig under besættelse?"

Nedenfor er der to af disse besvarelser afbilledet.

I den første tekst nedenfor har eleven skrevet:

"En lærer bør ikke holde emnet frihedskampen helt uden for skolen som den uvedkommende, da eleverne let vil få det indtryk, at hans indstilling er forkert og at de ikke kan stole på ham. Han bør måske på den

anden side heller ikke direkte sige sin oprigtige mening om "de fremmede", da han jo sikkert ikke kender alle elevers indstilling til bunds, og selv om ingen vil skade ham kan det jo let sive ud, at hr. N.N siger sådan om tyskerne og der er ingen grund til at blive "taget" blot for en udtalelser skyld, uden at vedkommende måske overhovedet er med i modstandsbevægelsen. Det bedste er sikkert at anvende en hudflettende ironi, da man så vil kunne bortforklare en udtalelse i givet tilfælde. Eleverne vil på denne måde have fuld tillid til ham."

En lærer bør ikke holde emnet frihedskampen helt uden for skolen som den uvedkommende, da eleverne let vil få det indtryk, at hans indstilling er forkert og at de ikke kan stole på ham. Han bør måske på den anden side heller ikke direkte sige sin oprigtige mening om "de fremmede", da han jo sikkert ikke kender alle elevers indstilling til bunds, og selv om ingen vil skade ham, kan det jo let sive ud, at hr. N.N siger sådan om tyskerne, og det er ingen grund til at blive "taget" blot for en udtalelser skyld, uden at vedkommende måske overhovedet er med i modstandsbevægelsen. Det bedste er sikkert, at anvende en hudflettende ironi, da man så vil kunne bortforklare en udtalelse i givet tilfælde. Eleverne vil på denne måde have fuld tillid til læreren.

I den anden tekst nedenfor står der:

"Under besættelsen måtte eleverne kunne have ubetinget tillid til deres lærere, ligesom disse naturligvis måtte kunne stole på eleverne.

Derfor skulle en lærer være positivt nationalt indstillet, men burde dog ikke ved enhver ligegyldig lejlighed rase ubehersket mod tyskerne; derimod måtte han ved eventuelle mere alvorlige og fortrolige samtaler med eleverne ikke lægge skjul på sit sindelag, og fremfor alt var det nødvendigt, at eleverne kunne mærke, at læreren i en given situation var parat til at sætte alle personlige hensyn til side for at kunne handle på en streng dansk måde"

Under Besættelsen maatte eleverne kunne have indstillet Tillid til deres Lærer, ligesom disse naturligvis maatte kunne stole paa eleverne.

Derfor stulde en Lærer være positivt nationalt indstillet, men turde dog ikke ved enhver tilgængelig Lejlighed rase overhøret mod Fyskerne; derimod maatte han ved eventuelle mere alvorlige og fortrøede Samtaler med eleverne ikke lægge Skjul paa sit Sindely, og fremfor alt maatte det være udtvilsomt, at eleverne kunde mærke, at Læreren i en given Situation var parat til at sætte alle personlige Hensyn til Side for at kunne handle paa en Skæbne sandt Maade.

Det var ikke kun paa Aalborg Katedralskole, at holdningen var ved at ændre sig efter Churchill-klubbens fængsling. Rundt omkring i landet begyndte der efterhånden at komme mere sabotage. Nogle af disse sabotører var blevet inspireret af Churchill-klubben.

Der blev startet drengesabotagegrupper i flere danske byer. I Aalborg fortsatte "Den Danske Frihedsliga" Churchill-Klubbens arbejde.

Frihedsligaen blev fanget af det danske politi og drengene blev ligesom Churchill-Klubbens medlemmer indsat i Nyborg Statsfængsel

I Odense fortsatte Royal Air Force klubben, med at lave sabotageaktiviteter.

De to brødre fra Churchill-klubben, Knud og Jens Bue Pedersen, havde været med til at starte denne sabotagegruppe. Den var opkaldt efter det engelske luftvåben, Royal Air Force.

Den fynske gruppe fortsatte med at lave sabotage efter Churchill-klubben var blevet fanget.

Drengene fra Odense blev først arresteret i juni 1943 og de fik strenge straffe, der skulle afsnes i Tyskland. Flere af drengene endte i tyske koncentrationslejre og en enkelt døde inden befrielsen. Drengene fra Churchill-klubben havde altså været heldige med at blive fanget så tidligt, hvor straffene var mildere.

Flere voksne var også blevet meget påvirket af Churchill-klubben. Man havde kunnet læse om tilfangetagelsen og straffene i de danske medier. Det var meningen, at omtalen af fængselsstraffene skulle få andre til at tænke sig godt om, inden de begyndte at lave sabotage. I virkeligheden kunne det dog virke omvendt. Nogle voksne mente, at det var pinligt at lade børn føre modstandskampen. Det kunne derfor få dem til at deltage i modstandsarbejdet.

Arbejdsopgaver

1. Hvorfor tror du, at der var så mange på Aalborg Katedralskole der gik ind i modstandsarbejdet efter Churchill-klubben var blevet fanget?
2. Hvilken rolle kom skolen til at spille for de elever, der var med i modstandsbevægelsen ifølge Bodil Olsens tekst ovenfor?
3. Hvorfor tror du, at der var nogle der lod sig inspirere af Churchill-klubben og selv begyndte at lave modstandsarbejde?
4. Hvordan skulle lærerne opføre sig ifølge de to elevsvar ovenfor?
5. Prøv at lave en lille tale – evt. i grupper – hvor I lyder som en lærer under besættelsen, der er imod tyskerne men alligevel ikke siger det helt klart. Diskuter hvordan resten af klassen har opfattet det, I sagde.